

یادداشت

چطور با خشونت احتمالی
کودکان زلزله زده
روبه رو شویم؟

محمد مصباحی موحد - کارشناس ارشد روانشناسی ایران جزو ۱۰ کشور بلاخیز دنیاست. حوادثی مانند سیل، زلزله، رانش زمین، آتش سوزی های گسترده از رویدادهایی هستند که هر ساله منجر به مرگومیر و آسیب های جسمی و روانی هزاران انسان می شوند. این حوادث می توانند تنش روانی قابل توجهی برای بازماندگان ایجاد کنند و از جمله این عوارض به آسیب های روانی می توان اشاره کرد که در کودکان به جا می ماند و آنها را از سلامت روان دور می کند.

خشونت علیه کودکان بعد از شرایط اضطراری و بحران ها افزایش می یابد و مشکلات ناشی از دسترسی ناکافی به نیازهای اولیه برای خانواده ها باعث تشدید آن می شود. با توجه به اینکه خانواده و مراقبان کودک از جمله اصلی ترین متکیان خشونت علیه کودکان در این شرایطند، در نظر گرفتن این موضوع در مداخلات بشردوستانه می تواند به کاهش خشونت کمک کند.

ایران کشوری پر حادثه بوده که همه ساله بلایای طبیعی مختلفی در آن رخ می دهد، با این حال تاکنون در این خصوص تحقیقی صورت نگرفته است. خشونت علیه کودکان به عنوان یکی از معضلات مربوط به کودکان بعد از زلزله تشدید می شود. تقریباً اکثر مطالعات در زمینه خشونت علیه کودکان بیان می کنند که بعد از بلایا، کودکان شاهد خشونت های اعضای خانواده اند و این هم به نوعی خشونت روانی برای آنان به حساب می آید.

اغلب خانواده هایی که در بلایای طبیعی مورد آسیب قرار گرفته اند، به ویژه افرادی که در شرایط اقتصادی - اجتماعی پایین تری قرار دارند، زیر فشارهای اقتصادی و اجتماعی به ویژه غذا و سرپناه، خشونت بیشتری در خانواده به ویژه در مورد کودکان داشته اند. واقعیت هایی که نباید از نظر دور داشت این است که کودک از طریق مواجهه با فناوری های تصویری خشونت بار، بیشتر از سایر منابع در معرض خشونت قرار می گیرد.

در مرتبه دوم، کودک با خشونت هایی که در محله یا مدرسه وجود دارد، مواجه می شود. بین سه متغیر مرتبط با والدین، میانگین متغیر استرس بیشتر از دو متغیر دیگر است و در مرتبه بعد افسردگی قرار دارد.

به عبارتی می توان گفت؛ والدین کودکان در زندگی خود، استرس را به میزان بیشتری تجربه کرده اند و در مرتبه بعد تجربه افسردگی قرار دارد. کودکان والدینی که استرس بیشتری داشته اند، با خشونت بیشتری مواجه بوده اند. در خانواده هایی که والدین با افسردگی، اضطراب و استرس بیشتری مواجه بوده اند، کودکان به میزان بیشتری در خشونت والدین درگیر شده اند.

والدینی که افسردگی بیشتری را تجربه می کنند، فرزندان آنها بیشتر در معرض خشونت پدر علیه مادر هستند. والدینی که افسردگی و اضطراب بیشتری را تجربه می کنند، دارای فرزندانند که در مواجهه بیشتری با مشاخره والدین هستند. والدینی که استرس و اضطراب بیشتری را تجربه می کنند، فرزندان آنها در مواجهه بیشتری با انواع خشونت هستند. تأثیر اضطراب والدین بر مواجهه کودک با انواع خشونت، بیشتر از تأثیر متغیر استرس است، بنابراین باید گفت بلایا موجب تشدید خشونت علیه کودکان می شود. شناسایی خشونت و بررسی ریشه های آن باعث می شود در طراحی مداخلات امدادی و حمایت های روانی اجتماعی پس از بلایا، به این موضوع توجه ویژه شده و در تمامی مراحل، از آمادگی برای بلایا (قبل از وقوع)، در حین بلایا و مرحله بازگشت به شرایط عادی در سیاست ها این موارد جاری و ساری شود که با انجام مطالعاتی از این قبیل می توان گام هایی موثر در راستای امدادسانی روحی و روانی هر چه بهتر در موقع مناسب به کودکان برداشت و آنها را از تهدیدهای احتمالی آینده رها کرد.

اشیای بزرگ یا سنگین و همچنین ظروف شیشه ای، ظروف چینی و سایر اشیای شکستنی و ظروف حاوی مواد خوراکی و شیمیایی را در قفسه های پایین کابینت و کمد قرار دهید.

تهران تمیز
در آستانه پاییز

هوای تهران دیروز با شاخص ۴۹ در وضع پاک بود. محمدرستگاری، معاون پایش و نظارت اداره کل حفاظت محیط زیست استان تهران در این باره گفت: «بر اساس آخرین اطلاعات دریافتی از ایستگاه های سنجش کیفیت هوای تهران، وضع کیفی هوای تهران در ۲۴ ساعت منتهی به ساعت ۱۱ مورخ ۳۱ شهریور ماه با شاخص ۶۸ در شرایط سالم قرار داشت.» معاون پایش و نظارت اداره کل محیط زیست استان تهران ادامه داد: «در این بازه زمانی وضع آلاینده مونوکسید کربن با شاخص (۸) پاک، ذرات معلق کمتر از ۱۰ میکرون با شاخص (۵۴) سالم، و ذرات معلق با قطر کمتر از ۲.۵ میکرون با شاخص (۶۸) سالم بود.»

گزارش «شهروند» از تلاش حامیان محیط زیست که تاسوعا و عاشورای امسال در جمع کردن زباله ها نقش پررنگی داشتند

سوگوارانی از جنس زمین

نشد و با وجود این که پلاستیک تولیدی پتروشیمی ها به کشورهای دیگر صادر می شود، باز هم در تولید و استفاده این مواد کورد زدیم.

کمتر زباله ریختیم اما مصرفمان مثل همیشه بود

سهیل اولادزاد، فعال و کارشناس محیط زیست مازندران یکی از کسانی است که در فعالیت های محیط زیستی در روزهای عزاداری شرکت داشته است. او درباره این فعالیت ها به «شهروند» می گوید: «مسال در نریختن زباله پیشرفت داشته ایم، اما در مصرف نه خیلی از گروه های هیأتی، حتی بدون همکاری تشکل های محیط زیستی، به صورت خودجوش طرف های یکبار مصرف را از روی زمین جمع آوری کردند و این برای ما یک پیشرفت است اما مثل همیشه مصرف کردیم؛ در حالی که می توانستیم مصرف را هم کاهش دهیم. می توانستیم، چون ما از گذشته بر گزاری گسترده این مراسم را داشته ایم اما پذیرایی هیچ وقت با ظروف یکبار مصرف نبود.»

او خبر می دهد که پیش از محرم تشکل های محیط زیستی نشست هایی با هیأتی ها برگزار کرده اند، نام گذاری هایی هم با نهادهایی مثل سازمان تبلیغات اسلامی درباره لزوم کاهش استفاده از ظروف یکبار مصرف و جمع آوری آنها انجام شده و علاوه بر این روحانیون هم همکاری و درباره این موضوع با مردم صحبت کردند. با این همه باز هم می گوید: «انتظار نداشتم که اوضاع بهتر از قبل شود، اما این کارها و فعالیت های سال های اخیر تأثیر داشت و شاهد این بودیم که زباله کمتری ریخته شد.»

به گفته این کارشناس محیط زیست، مناسبت های این چنینی فرصت خوبی برای گروه های فعال محیط زیست است تا با مردم بومی صحبت کنند. اولادزاد هم از این فرصت استفاده کرده و همراه با فعالان دیگر مازندران به میان مردم بومی رفته تا درباره شکار با آنها صحبت کنند. او امسال شاهد بوده که در تکیه ها و مساجد روستاهای مازندران هم سفره یکبار مصرف استفاده نشده: «آنها اغلب از سفره های پارچه ای استفاده می کردند. سال های قبل فعالیت های این چنینی خیلی کمتر بود و طوری نبود که به چشم بیاید. راستش بعد از این همه زحمتی که سازمان های مردم نهاد برای نریختن زباله کشیده اند، خوشحال شدیم که دست کم این اتفاق به این گسترده افتاد. با این همه باز هم تعداد مردمی که زباله هایشان را روی زمین و جوی رها می کنند خیلی بیشتر است. فرهنگ غالب، فرهنگ سابق است. اما باز هم ما به قدم های کوچک عادت داریم و فکر می کنیم فرهنگ سازی که قدم به قدم انجام شود، ماندگار تر است.»

محرم بدون زباله امسال باعث شده فعالان محیط زیست بیشتر از پیش سر ذوق بیایند و بخواهند نظیر چنین کاری را برای ماه رمضان و هر مناسبت دیگری که در آن مصرف ظروف پلاستیکی زیاد می شود، انجام دهند.

مردم نهاد دوستداران محیط زیست ایلام، آنها پس از پایان مراسم عزاداری روز عاشورا در میدان ۲۲ بهمن جمع شدند و مسیر یزرگی را از ظروف یکبار مصرف خالی کردند.

• دوستداران محیط زیست در اهواز مراسم شام غربیان را برای یک حرکت متفاوت انتخاب کردند. این گروه برای برگزاری محرم بدون زباله سبزی های ساخته شده از بطری را بین عزاداران پخش کردند تا آنها شمع ها را روی زمین روشن نکنند.

• گروه محیط زیستی «سرزمین ایده آل ما» تمامی مسیرهای عبور دسته های عزاداری شهر رشت را تمیز کردند. این گروه در طول امسال نذری بدون پلاستیک را تبلیغ کردند، مدیریت پسماند آموزش دادند و پاکبانی کردند.

• یک هیأت عزاداری در شهر فومن بعد از مراسم عاشورا مسئولیت تمیز کردن محله را به عهده گرفت.

• اعضای جمعیت زیست محیطی یاریق، در روز عاشورا معابر شهر خوی در تبریز را از ظروف یکبار مصرف پاک کردند.

• انجمن حامیان طبیعت زاگرس در اندیشک برای فرهنگ سازی علاوه بر جمع کردن زباله ها و استفاده از شعارهای محیط زیستی، در دهه محرم نهال هایی میان مردم توزیع کردند و آنها را به حفظ محیط زیست تشویق کردند.

• اعضای «جامعه سبز اندیش» برای داشتن محرم بدون پلاستیک در روزهای عاشورا و تاسوعا در میدان ارک همایشی برای پاکسازی و جمع آوری ظروف یکبار مصرف برگزار کردند.

اینها همه با واکنش کاربران توئیتر همراه بوده؛ مثل دریا بیدل که نوشت: «بی هیچ عاری، تا تونس تم لیوان های پلاستیکی ریخته روی زمین رو جمع کردم. مخصوصا اونا که پای درخت ریخته بود، ادای دین کردم.» محمدرضا هم به استفاده از استکان به جای ظروف یکبار مصرف در هیأت ها اشاره کرد؛ اتفاقی که در نقاط مختلفی از تهران مشاهده شد: «مسال واقعا به واسطه استفاده خیمه ها توی مشهد از استکان، حجم زباله های اطراف خیمه ها و سطح شهر خیلی کمتر به چشم می آید.» کاربران دیگر در مشهد به این موضوع اشاره کردند و نوشتند که در بعضی از خیمه های هیأت های بزرگ مشهد از استکان و نعلبکی استفاده شده است. سوگل هم با انتشار عکسی از سینی پر از استکان های شیشه ای جای در یک هیأت در آران و بیدگل نوشت: «پهش گفتم خیلی خوبه که ظرف یه بار مصرف ندارید. گفت آره این طوری سخت تره ولی برای محیط زندگیمون بهتره!» کاهش استفاده از ظروف یکبار مصرف و روی آوردن به ظروف گیاهی که تجزیه آنها در طبیعت ۶ ماه زمان می برد، اما هنوز باعث نشده که پلاستیک از مراسم مذهبی حذف شود یا دست کم کسی زباله اش را روی زمین رها نکند. از طرف دیگر گرانی ظروف یکبار مصرف در ایام محرم باعث کاهش مصرف

شهروند | عاشورا و تاسوعا امسال زباله کمتری در خیابان ها ماند؛ این کاری بود که شرکت کنندگان در مراسم عزاداری، هیأتی ها، روحانیون و تشکل های محیط زیستی با هم انجام دادند. هنوز از محرم رد نشده ایم اما محرم امسال با سال های پیش فرق دارد. این را می شود در عکس هایی که با هشتک «محرم بدون زباله» دست به دست می شود، دیده از واتس که پشتش نوشته: «در صورتی که سطل زباله ای در نزدیکی شما نیست، جهت رفاه حال پاکبانان عزیز زباله های خود را در ماشین من بیندازید» تا زباله جمع کردن عضو شورای شهر و قرار «پاکبانی» فعالان محیط زیستی در نزدیکی هیأت های عزاداری.

این اتفاق افتاده چون آمارهای گوناگون از تولید و مصرف بالای مواد پلاستیکی در ایران می گوید. اگر این واقعیت در مشاهدات ما به چشم نیامده، شاید نگاهی به این جمله کافی باشد: «ایران با مصرف ۵۰۰ هزار تن پلاستیک در سال پنجمین کشور مصرف کننده پلاستیک است.» «میزان تولید پلاستیک در کشور حدود ۲۴۸ هزار تن در سال است»، «مصرف پلاستیک در ایران سه برابر بیشتر از میزان مصرف جهانی است»، «آمارهای مختلف نشان می دهد که سالانه حدود ۲،۴ تا ۲،۱ میلیون تن پلاستیک در ایران مصرف می شود» و «بر اساس گزارش کمیسیون آب، محیط زیست و اقتصاد سبز اتاق ایران در سال ۹۵ میزان تولید پلاستیک در داخل برابر با ۲۴۸ هزار تن در سال و میزان مصرف مواد پلاستیکی اعم از تولیدات داخلی و وارداتی بالغ بر ۲،۱ میلیون تن در سال بر آورده شده است». همه این آمارها و مشاهدات را باید گذاشت کنار این گزاره: ۲ تا ۴ قرن طول می کشد تا ظروف پلاستیکی یکبار مصرف در طبیعت تجزیه شوند. همین آمارها و مشاهدات باعث شد که عاشورا و تاسوعا به عنوان یکی از مهمترین زمان های مصرف ظروف پلاستیکی، نقطه عطفی برای شروع فعالیت های محیط زیستی باشد. امسال هم آغاز یک حرکت تاز بود برای کمتر ریختن زباله.

غوغای محیط زیستی هادر محرم

امسال تصویر آزار دهنده تپه های ظروف یکبار مصرف در کوچه ها و خیابان ها کمتر به چشممان آمد. این اتفاق خوب حاصل برنامه فعالان محیط زیست و هیأتی ها در روزهای عاشورا و تاسوعا بود. از دو روز پیش عکس های این گروه ها که با کالدها و کارهای یک رنگ میان سیاه پوشان به جمع کردن زباله مشغول اند، دست به دست می شود و باعث واکنش های زیادی شده است. می شود تعدادی از این فعالیت ها را مرور کرد:

• حجت نظری، عضو شورای شهر تهران در مراسم عزاداری روز عاشورا در کنار فعالان محیط زیست به صورت داوطلبانه زباله های خیابان رودکی تهران را جمع آوری کرد.

• «من هم یک پاکبانم» عنوان برنامه پاکسازی معابر شهر ایلام به همت انجمن

فعالیت اعضای جمعیت سبز مین ایده آل مادر رشت

فعالیت اعضای جمعیت سبز مین ایده آل مادر رشت

فعالیت اعضای جمعیت سبز مین ایده آل مادر رشت